

Fuglelivet i 5 parker i Århus

1998

Botanisk Have

Marienlystparken

Nordre Kirkegård

Rådhusparken

Vestre Kirkegård

Dansk Ornitologisk Forening
Lokalafdelingen i Århus amt

Gjellerupvej 111, 8220 Brabrand

Fuglelivet i fem parker i Århus 1998

Resultater af en undersøgelse foretaget af DOF i Århus amt, sammenstillet af Peter Lange.

Indledning

Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling i Århus amt organiserede i 1998 en undersøgelse af fuglelivet i fem parker i Århus. De fem parker er;

Rådhusparken	17,7 ha.
Nordre Kirkegård	14,8 ha.
Vestre Kirkegård	16,9 ha.
Botanisk Have	16,5 ha. (excl. Den Gamle By)
Marienlystparken	20 ha. (heraf 18,4 ha. nyplantet skov)

Baggrunden for projektet var at Århus Kommune i vinteren 1997-98 opsatte i alt 280 fuglekasser i de fem parker. Lokalafdelingen tilbød i denne sammenhæng, at registrere hvorvidt kasserne blev brugt.

Ca. 100 af foreningens medlemmer bosiddende nær parkerne blev i løbet af vinteren 1997-98 kontaktet pr. brev, og spurgt hvorvidt de havde lyst til at deltage i undersøgelsen. Ca. 25 reflekterede på opfordringen, og modtog optællingsvejledning og kort over områderne. De fleste deltog også i et informationsmøde, som blev holdt på Naturcenter Sølyst.

I alt 15 optællere har indsendt observationer, og for de fire af parkerne; Botanisk Have, Nordre og Vestre Kirkegård samt Marienlystparken, er det muligt ud fra resultaterne at sammenstille bestandsopgørelser for de almindelige ynglefugle i områderne.

Denne rapport præsenterer i oversigtsform resultaterne af det første års undersøgelser. Rapporten udsendes til optællerne, til Naturforvaltningen ved Århus Kommune og andre relevante institutioner.

Metode

Optællerne blev opfordret til at udføre optællingerne efter kortlægningsmetoden. Dvs. man indtegner med forskellige fastlagte signaturer alle de sete og hørte fugle

på et kort over området. Særligt blev deltagerne opfordret til at registrerer syngende fugle, samt fugle som blev set i og ved redekasserne under omstændigheder, der tydede på at de ynglede i dem.

Deltagerne blev opfordret til at registrere alle potentielle ynglefugle de bemærkede i områderne, også arter, som ikke anvender redekasser. Nogle deltagere har dog kun registreret fuglene i/ ved kasserne.

Vejledningerne som blev uddelt ses som bilag 6 og 7.

Dækningen

Område	antal besøg	Optællere
Botanisk Have	7 besøg 18/3-27/7	ESC,KHO,PPR
Vestre Kirkegård	14 besøg 18/3-14/6	CRI,JHA,LVE
Marienlystparken	11 besøg 18/3-5/7	GKO,JFR,LJE
Nordre Kirkegård	16 besøg 21/3-28/7	ARH,CJO,HSL,MHA,STA
Rådhusparken	1 besøg 21/3	PPR

Tabel 1: Dækningen af de fem områder i 1998. Navne og adresser på optællerne fremgår af bilag 5.

Resultater

I alt blev 49 forskellige fuglearter registreret i parkerne under optællingerne. Heraf blev 36 arter registreret som sikker eller sandsynlig ynglende. Deltagernes samlede observationer fremgår af bilagene 1-4. På baggrund af disse samt kortmaterialet er antallet af ynglepar af de enkelte fuglearter vurderet.

Ynglefugle i Nordre Kirkegård 1998:

Spurvehøg	0?
Ringdue	9-12
Tyrkerdue	0-1
Gærdesmutte	5-10
Jernspurv	3-5
Rødhals	1-3
Rødstjert	0-1
Solsort	11-19
Sangdrossel	0-1
Gulbug	0-1
Gærdesanger	0-3
Munk	2-3
Gransanger	7-12
Løvsanger	3-6
Fuglekonge	0
Sortmejse	0
Blåmejse	8-10
Musvit	12-15
Spætmejse	1
Allike	0-1
Husskade	0-1
Skovskade	0
Gråkrage	2-3
Gråspurv	?
Skovspurv	1-2
Stær	1
Bogfinke	12-20
Grønirisk	11-17
Tornirisk	3
Gråsirken	0-1
Dompap	0-1
Kernebider	0-1

Tabel 2: Skønnede antal ynglepar i Nordre Kirkegård i 1998. Se teksten for yderligere forklaring.

Ynglefugle i Botanisk Have 1998:

Troldand	1-2
Spurvehøg	1
Grønbenet rørhøne	2
Blishøne	1-2
Ringdue	min. 8
Tyrkerdue	0-1
Gærdesmutte	min 1
Rødhals	min. 1
Solsort	15-20
Gransanger	min. 4
Blåmejse	min. 5
Musvit	8-10
Gråkrage	1-3
Gråspurv	min. 2
Skovspurv	?
Stær	min. 4
Bogfinke	min. 8
Grønirisk	min. 3

Tabel 3. Skønnede antal ynglepar i Botanisk Have i 1998. Se teksten for yderligere forklaring.

Ynglefugle i Vestre Kirkegård 1998:

Gråand	0-1
Ringdue	5-7
Gærdesmutte	min. 1
Jernspurv	1
Rødhals	min. 1
Solsort	8-12
Sangdrossel	1-2
Gærdesanger	0-2
Munk	0-1
Gransanger	3-6
Løvsanger	min. 4
Blåmejse	3-6
Musvit	7-12
Allike	0-1
Husskade	2
Gråkrage	0-2
Stær	min. 1
Bogfinke	6-11
Grønirisk	3-7
Dompap	0-2

Tabel 4. Skønnede antal ynglepar i Vestre Kirkegård 1998. Se teksten for yderligere forklaring.

Ynglefugle i Marienlystparken 1998:

Fasan	0-2
Ringdue	min. 3
Rødhals	min. 1
Solsort	min. 10
Gransanger	min. 2
Løvsanger	min. 3
Blåmejse	min. 2
Musvit	min. 5
Husskade	1-2
Gråkrage	0-2
Gråspurv	?
Stær	min. 2
Bogfinke	min. 2

Tabel 5. Skønnede antal ynglepar i Marienlystparken 1998. Se teksten for yderligere forklaring.

Følgende arter blev fundet ynglende i de opsatte kasser:

Art	Bot. Have*	Ndr. Kirkegd	Vr. Kirkegd.	Marienlyst*
Musvit	2-3	13	4-6	+
Blåmejse	1-2	9	3	+
Blåmejse/musvit	-	5	1	-
Stær	min. 4	min. 1	min. 1	min. 2

Tabel 6: Oversigt over ynglefugle i de opsatte redekasser i de fire undersøgte parker.

* = Bot. Have og Marienlystparken; kasserne unummererede, optællingerne ufuldstændige.

Vurdering af resultaterne

Nordre Kirkegård: Pænt med optællingsbesøg, med en god fordeling ud over sæsonen. De fleste arter vurderes at være registreret, og i pæne antal. Det vanskeliggør dog vurderingen af bestandstørrelserne for de kasserugende fugle, at de mange gamle kasser ikke er nummererede. De observerede gråspurve yngler formodentlig i de omkringliggende bygninger.

Botanisk Have: De ret få dækkende optællinger, hvoraf de fleste ligger forholdsvis tidlig på ynglesæsonen, gør at resultatet for Botanisk Have er ufuldstændigt. Især de ikke-kasserugende arter, samt de sent ankomne trækfugle er underrepræsenteret. Kasserne bør forsynes med numre.

Vestre Kirkegård: Resultatet vurderes at være dækkende for de kasserugende arters vedkommende. De øvrige arter, især de med skjult levevis som f.eks. gærdesmutte, jernspurv og rødhals, vurderes at være underrepræsenteret.

Marienlystparken: Samme bemærkning som for Vestre Kirkegård. Her skal tilføjes at optællingerne i nogle tilfælde har koncentreret sig om parkdelen, hvorimod den nyplantede skov er ufuldstændigt optalt. Kasserne bør forsynes med numre.

Nordre Kirkegård 1998

	21/3 ¹	28/3	5/4	5/4	9/4	13/4	19/4 ¹	26/4	3/5	9/5	14/5	31/5 ²	5/6	15/6	21/6	28/6 ²	2/7	28/7 ²	
	STA	MHA	MHA	HSL	ARH	ARH	STA	MHA	HSL	ARH	STA	GIO	ARH	STA	MHA	GIO	ARH	GIO	
Spurvehøg																			1
Ringdue	16*	2		7(1)		2	9	3*	4(1)			28(9)		3		5			5(2)
Tyrkerdue				1								1							
Gærdesmutte	6	3		2			5	1	5(5)	8(5)	4	3(3)	5(5)		1(1)				2(1)
Lernspurv		1		7(3)				1	1(1)	1(1)					1(1)				
Rødhals		1		3	25			1											
Rødstjert																			1(1)
Solsort	20	12(1)*	10(3)*	27(1)		6	21	8(2)	38(10)	27	3	24(6)*	27(9)	40(7)	5(3)	7(6)	37(4)	15(11)	
Sangdrossel				1															1(1)
Gulbug									3(3)	4				1(1)					
Gærdesanger									2(2)	4(1)									1(1)
Munk	1																		
Gransanger				13(6)		8(2)	5	1	8(8)	11(6)	8(2)	1(1)	10(10)	8	7(7)				13(
Løvsanger							4	4(1)	3(3)	1(1)	1			2					3(3)
Fuglekonge	1			3		2-4													1
Sortneise									1										
Blåneise	7	4		15(5)*		5	4	3(1)	9(5)	5	3	6(2)*	4*	5	1	3(1)	20*		1(1)
Musvit	10	5		19(4)*		6	13	4(1)	15(10)	15(5)	6(4)	9(3)	9(3)	5	4(3)	2(2)	20*		8(2)*

- tabel fortættes næste side -

Nordre Kirkegård 1998

- tabel fortsat fra forrige side -

	<u>21/3¹</u>	<u>28/3</u>	<u>5/4</u>	<u>5/4</u>	<u>9/4</u>	<u>13/4</u>	<u>19/4¹</u>	<u>26/4</u>	<u>3/5</u>	<u>9/5</u>	<u>14/5</u>	<u>31/5²</u>	<u>5/6</u>	<u>15/6</u>	<u>21/6</u>	<u>28/6²</u>	<u>2/7</u>	<u>28/7²</u>
	STA	MHA	MHA	HSL	ARH	ARH	STA	MHA	HSL	ARH	STA	QO	ARH	STA	MHA	QO	ARH	QO
Spætmøjs			1	2	2*		1		1	1			2*					
Allike					1		1											
Husskade	2								1									
Skovskade			2															
Gråkrage	3	1				6	1*	2		3*	4	1					1	
Gråspurv									2				6	6-7				8
Skovspurv								1	1(1)			5*		1			1	
Stær							1(1)	1(1)				2*						
Bogfinke	11	2(1)		16(7)	6	7	4(1)	13(7)	10(3)	9(3)	4(4)	12(12)	9(5)	2(1)	2(2)	4(3)	3(3)	
Grønirisk	4	8(6)		24(11)	9	4	4(1)	10(6)	14(2)	2		1(1)				8(3)		
Tornirisk								3(3)					4					
Gråsisken					3										1(1)			
Dompap				4(1)				5	5									
Kernebidder				1(1)														

Bilag 1: Resultatet af optællingerne i Nordre Kirkegård 1998. I parentes angives antal syngende fugle, eks.: 13(7) = i alt 13 fugle observeret, heraf 7 syngende.

Noter:

1 = min.-antal - der er kun oplyst i hvilke delområder arten er set, men ingen antal.

2 = kun fugle set i/ved kasserne noteret.

* = rede og/eller unger observeret

Botanisk Have 1998

	18/3	29/3	12/4	13/4	5/5	30/5	27/7
	ESN	KHO	PPR	KHO	PPR	ESN	ESN
Gråand	20	25	42		26*		100
Troldand	4	5	9				4
Spurvehøg			1				4*
Grønbenet rørhøne		1	1		1		8*
Blishøne			1				3
Ringdue	8*	5*	5	2*	3	5	3
Tyrkerdue	1	1			1		
Gærdesmutte		1(1)		1			
Hvid vipstjært			1				1
Rødhals							1
Solsort	18	9(2)	29(13)	12	18(3)	24	18
Gransanger			4(1)		4(3)		
Blåmeise	2				1	5*	1
Musvit	8	9	6(3)	7	8(3)	5	
Allike			6				
Husskade			1				
Gråkrage	7	3	3	1	2	1	
Gråspurv	10		16(1)		1		38
Skovspurv	3						
Stær		10*			10	6*	
Bogfinke		6(3)	5	2	7(5)	5	
Grønirisk		3		4	3(1)		

Bilag 2: Resultaterne fra optællingerne i Botanisk Have 1998. I parentes angives antal syngende fugle, eks.: 13(7) = i alt 13 fugle observeret, heraf 7 syngende. Note: * = rede og/eller unger observeret

Vestre Kirkegård 1998

	18/3	29/3	5/4	10/4	15/4	22/4	26/4	3/5	8/5	22/5	27/5	7/6	14/6
	IHA	CRP	LVE	IHA	CRP	IHA	LVE	IHA	CRP	IHA	CRP	LVE	IHA
Gråand				2									
Ringdue	5		2(2)	3(1)		1	3(2)	4		4		1	2
Hvid vipstjert										1			
Gærdesmutte				1							1(1)		
Jernspurv											2		
Rødhals				1	1(1)								
Solsort	5	2(2)	11(4)	13(5)		5	5(5)	12		14		10(4)	4
Sangdrossel						1(1)	2(1)				1(1)	2(2)	
Gærdesanger										1(1)		1(1)	
Munk										3(3)	1(1)		
Gransanger			1(1)		1(1)	1(1)							
Løvsanger									4(4)	1			
Fuglekonge			3										
Blåmejse	1			4(3)*		2		5	5*			1(1)	
Musvit	1	4(3)	9(7)	5(2)	1*	7		6	8*	3*	25*	4*	6
Allike								2		2			
Husskade				3		2		1		3*		8	
Skovskade								1		1			
Gråkrage						1		1				3	
Gråspurv						4		1					
Skovspurv				1				2					
Stær						3*	2	2		4*	2*	2*	
Bogfinke	1	1	1(1)	2(1)		4	1(1)	6(2)		4		6(6)	
Grønirisk		6(2)		1(1)	1	2		7(2)	3(3)	5		1(1)	
Dompap				2	1	4		2		2			

Bilag 3: Resultaterne fra optællingerne i Vestre Kirkegård 1998. I parentes angives antal syngende fugle, eks.; 13(7) = i alt 1 fugle observeret, heraf 7 syngende. * = rede og/eller unger observeret.

Marienlystparken

	26/3	4/4	5/4	20/4	27/4	8/5	14/5	13/6	28/6	5/7
	GKO	IFR	LJE	LJE	IFR	LJE	GKO	IFR	LJE	LJE
Hasan			1	2		2			2	2
Ringdue	3	1	1	3	2	1	2	1	2	1
Gøg							1			
Rødhals		1			2					
Solsort	1	10	4	3	11	8	1	8	7	4
Gransanger		4			2			2		
Løvsanger					3		1	2		
Blåmeise		4			2	1		2	1	1
Musvit	3	5	6	4	7	7	3	7	4	6
Allike									3	2
Skovskade							1			
Husskade	1	3	2		3	2*		3	5*	3
Gråkrage						4			2	
Gråspurv			4			3			3	1
Stær				3	1	2		3	2	
Bogfinke	1				1			1		

Bilag 4: Resultaterne fra optællingerne i Marienlystparken 1998. I parentes angives antal syngende fugle, eks.: 13(7) = i alt 13 fugle observeret, heraf 7 syngende. * = rede og/eller unger observeret.

Bilag 6

Optællingsvejledningen som er uddelt til optællerne

Lidt om optællingsmetoden;

Så vidt muligt optælles alle de ynglende fugle i parkerne , dvs. også dem som ikke yngler i redekasser!

Jeg anbefaler at *kortlægningsmetoden* anvendes:

Optællingsperioden er fra marts til juli, med hovedvægt på perioden med. april til med. juni. I denne periode skal områderne helst besøges mindst hver 14. dag, og meget gerne oftere.

Forsøg at lægge nogle besøg tidligt om morgenen eller i aftentimerne, og gerne enkelte besøg nu i det tidlige forår efter mørkets frembrud (ugler!).

Hver gang du besøger området, indtegnes så nøjagtigt som muligt sete og hørte fugle på et kort. Til angivelse af fuglens art og adfærd bør anvendes signaturerne som fremgår af vedlagte ark.

Supplerende oplysninger kan evt. skrives i en notesbog, eller bag på kortet.

Du må også gerne nøjes med at bruge notesbog, blot skal det altid være muligt ud fra dine notater at stedfæste præcist hvor i parken den enkelte iagttagelse af en formodet ynglefugl er gjort.

Du må gerne efter hvert besøg opgøre antallet af forskellige individer af hver art, som du har set eller hørt på den pågældende tur. Skriv f.eks. bag på kortet.

På denne måde får vi en række øjebliksbilleder af fuglelivet i parken, i form af kortene med indtegnede iagttagelser. Ligeledes opnår man, at også enkeltbesøg, som kun omfatter en del af området, eller enkelte arter, kan bruges.

Når ynglesæsonen er slut sammentegnes registreringerne fra de forhåbenlig mange kort(!) på et stort kort, og det samlede antale ynglepar i området kan beregnes herudfra.

Overflyvende fugle, f.eks. måger, råger og andre, som med sikkerhed *ikke* yngler i parkerne, skal ikke medtages på kortene.

I må *ikke* begynde at åbne fuglekasserne for at kontrollere ynglefund, ejheller skal I lede efter fuglenes reder hos de arter der ikke yngler i kasser - det vil skabe for megen forstyrrelse. Men selvfølgelig vil I af og til opdage reder, og disse bør selvfølgelig indtegnes på kortet, da det jo er et sikkert ynglepar. Gentagne iagttagelser af en syngende fugl indenfor et velafgrænset område, vil jo fremgå af kortet, og angive et yngle-territorie.

Jeg vil foreslå at vi samles igen **tirsdag d. 12. august kl. 19.30** på Sølyst. Her vil den sidste opsamling af resultater ske.

Forinden vil jeg foreslå at man samles i hver gruppe, og sammentegner sine iagttagelser, og forsøger at sammentælle yngleparrene så godt som man nu kan. Evt. tvivlsspørgsmål kan tages med til mødet d. 12/8.

Peter Lange

Deltagere i optællingerne i 1998;

Rådhusparken

PPR Philippe Provencal, Bissensgade 18, 3. th., 8000 Århus C, 86136929

Botanisk Have

KHO Kjeld Hougård, C.A.Thyregodsvej 3, 8230 Åbyhøj

PPR Philippe Provencal, Bissensgade 18, 3. th., 8000 Århus C, 86136929

ESN Egon Schæfer Nielsen, Haslevangsvej 56, 8210 Århus V, 86155101

Vestre Kirkegård

JHA Jørgen Hansen, Silkeborgvej 276, st. th., 8230 Åbyhøj, 86753306

CRP Christian Ring Petersen, Klokkebakken 48, 8210 Århus V, 86155958

LVE Lene Vejen, Chr. Wintersvej 37, 8230 Åbyhøj, 86254549

Nordre Kirkegård

ARH Allan & Rita Hazell, Søtoften 18, 8250 Egå 86221635 (priv)/89423889
/89423891(arb)

STA Svenning Tagmos, Tjørnegade 8C, 8200 Århus N, 86107119

HSL Helle Sloth, J.M. Mørksgade 12. 2.sal, 8000 Århus C, 86182257(priv) /89493209(arb)

MHA Mark Hammond, Nørreport 53, 8000 Århus C, 86188026

CJO Christian Jordansen, Tornebakken 75, 8240 Risskov, 86 213350

Marienlystparken

GKO Gunnar Kofoed, Thårupsparken 4, 8230 Åbyhøj, 86250134

JFR Jørgen Franck, Sandkåsvej 26, 8210 Århus V, 86153018

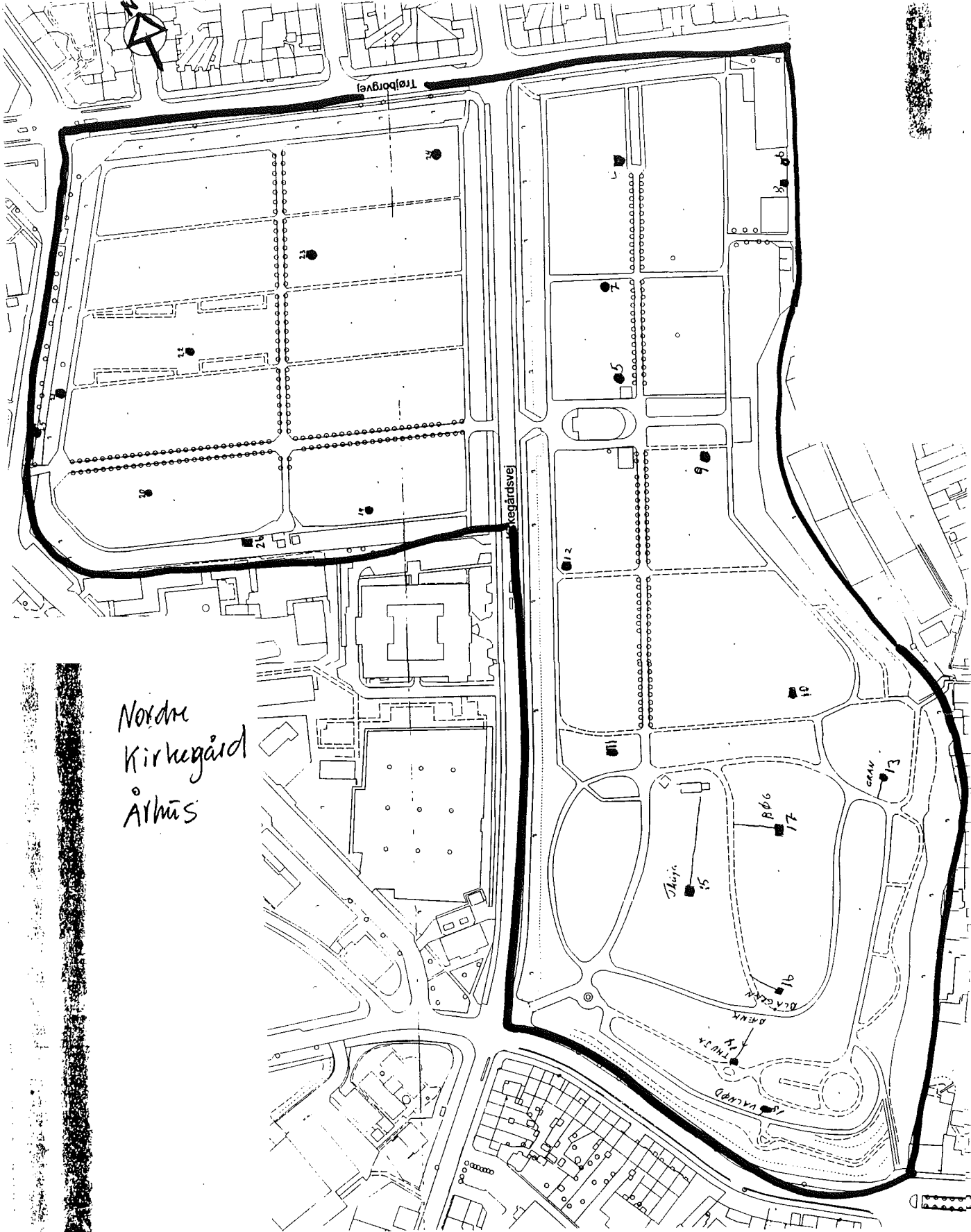
LJE Leif Jensen, Godhavnsvej 11, 8200 Århus N, 86165627

YNGLEFUGLEOPTÆLLING

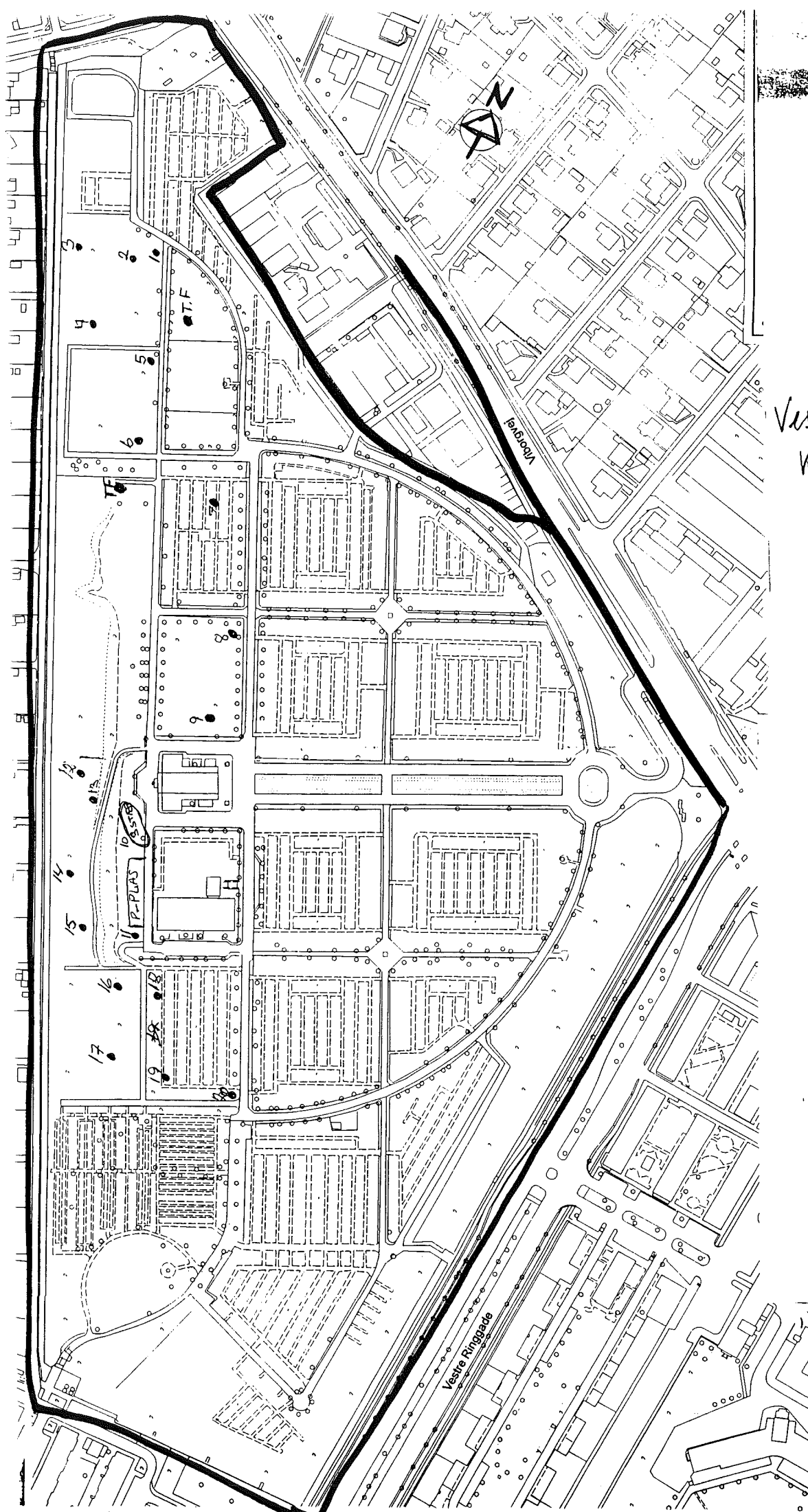
FLG. SYMBOLER BEDES ANVENDT.

DEN ENKELTE ART ANGIVES MED INITIALERNE FOR DEN LATINSKE NAVN, EK. SC = SYLVIA COMMUNIS (TORNSANGER).

- SC = IAGTTAGELSE, LYDREGISTRERING
- SC = KONTAKT MED VARSLENDE FUGL
- (SC) = NØJAGTIGT LOKALISERET SYNGENDE FUGL
- (SC) = KONTAKT, IKKE NØJAGTIG LOKALISERET
- SC SC- = AGRESSION MELLEM TO FUGLE
- SC-SC = 2 KONTAKTER MED SAMME INDIVID (→ FOR BEVÆGELSE)
- SC--SC = SAMTIDIG KONTAKT MED 2 FORSKELLIGE INDIVIDER
- SC* = REDEFOND

Nordre
Kirkegård
Århus

Vestre
Kirkegård

Vester Ringgade

Indgang

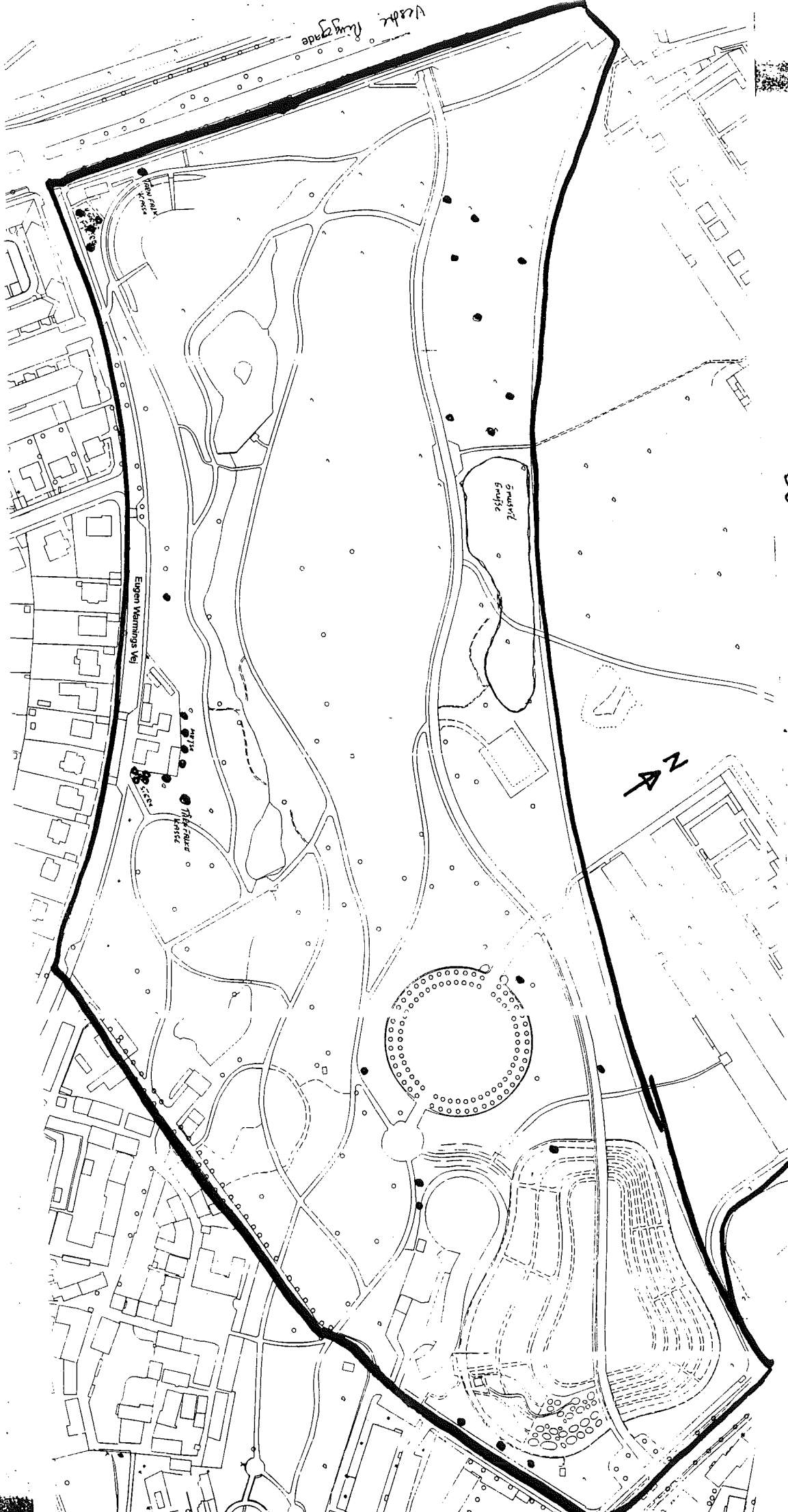
Eigen Warnings Vej

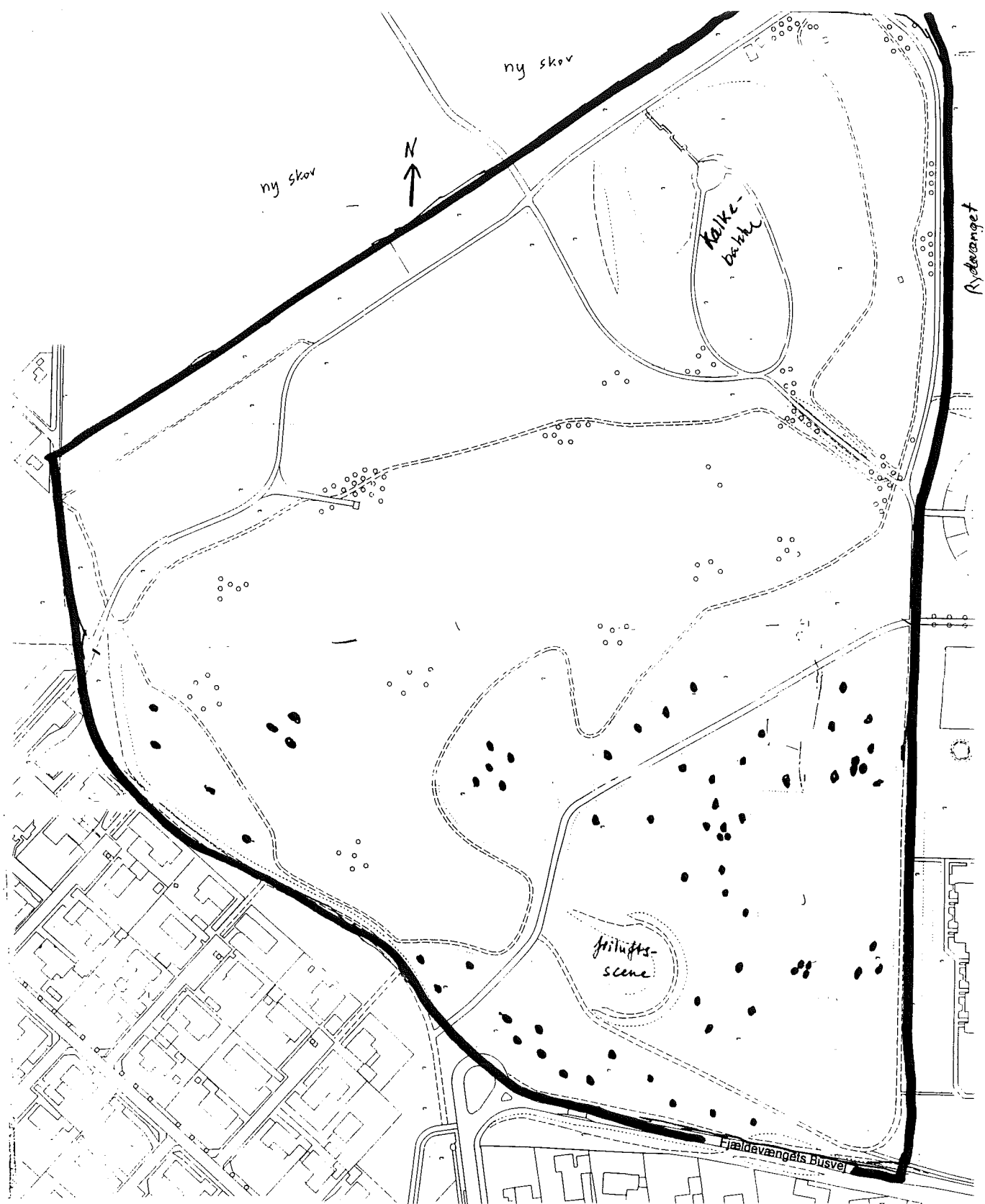
Arbejds
Kasse

Småstue
Småstue

Botanisk Have
Arbejds

Marienlyst parken

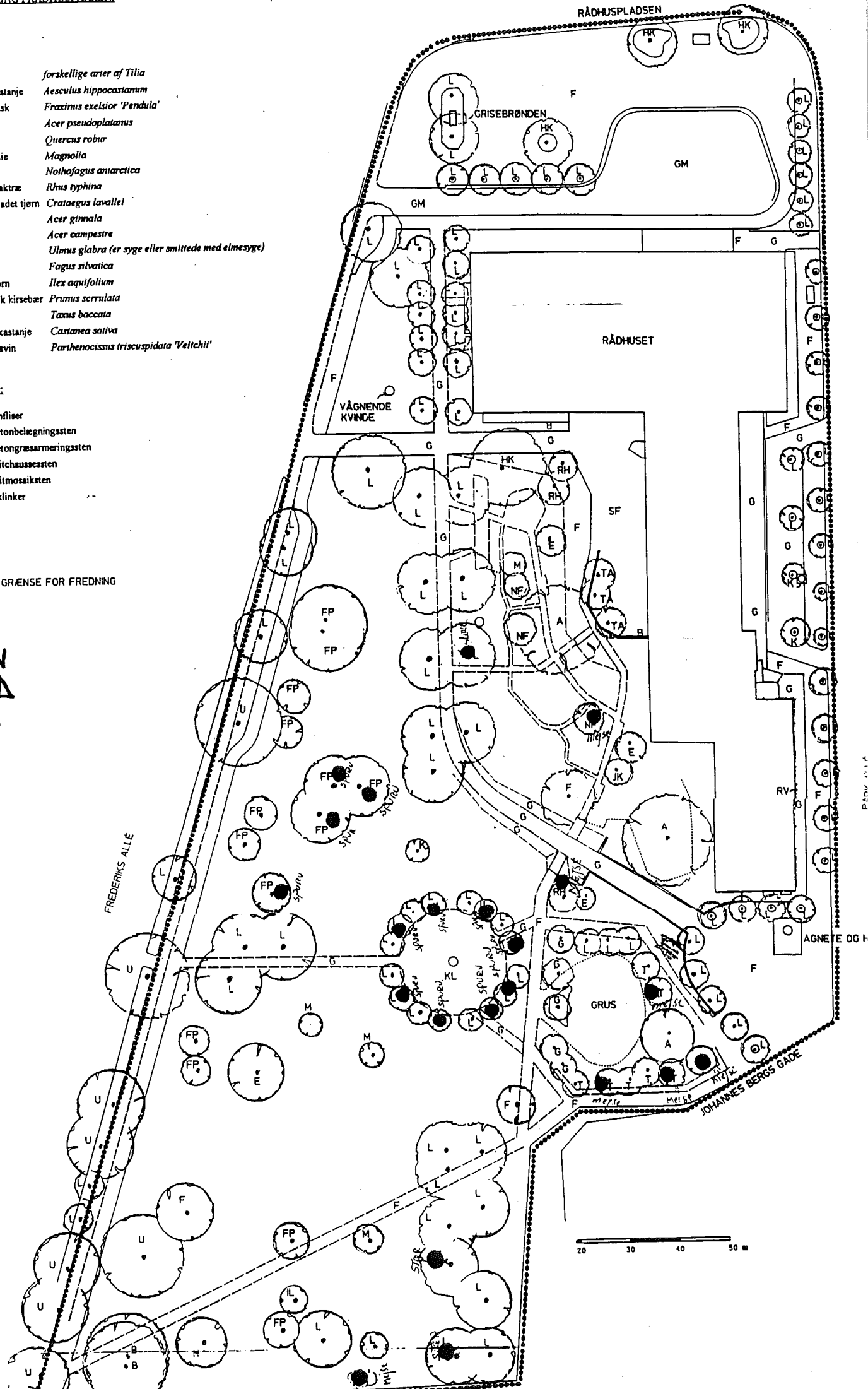
Træarter:

L	lind	<i>forskellige arter af Tilia</i>
HK	hestekastanje	<i>Aesculus hippocastanum</i>
FP	hængeask	<i>Fraxinus exelsior 'Pendula'</i>
A	ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>
E	eg	<i>Quercus robur</i>
M	magnolie	<i>Magnolia</i>
NF	sydbøg	<i>Nothofagus antarctica</i>
RH	hjordetaktre	<i>Rhus typhina</i>
T	glansbladet tjørn	<i>Crataegus lavalleii</i>
G	ildløn	<i>Acer ginnala</i>
N	naur	<i>Acer campestre</i>
U	elm	<i>Ulmus glabra (er syge eller smittede med elmesyge)</i>
B	bøg	<i>Fagus sylvatica</i>
IL	kristtorn	<i>Ilex aquifolium</i>
JK	japansk kirsebær	<i>Prunus serrulata</i>
TA	taks	<i>Taxus baccata</i>
K	ægte kastanje	<i>Castanea sativa</i>
RV	rådhusvin	<i>Parthenocissus tricuspidata 'Veitchii'</i>

Belægningsstyper:

F	betonfliser
SF	sf-betonbelægningssten
SFG	sf-betongræsarrangeringssten
G	granitchaussesten
GM	granitmosaiksten
K	teglklinker

..... GRÆNSE FOR FREDNING

Påby 2014